

“עקדת יצחק” ניתוח ספרותי ויצירה בדמותו

כיתה: י"א, י"ב | סוג החומר: שיעור | מקצוע: ספרות

מטרות:

התלמידים יכירו את סיפור “עקדת יצחק” (ספר בראשית, פרק כ"ב, פסוקים א'-יט). התלמידים יחשפו לפרשנויות ותכנים אמנותיים הנובעים מסיפור ל“עקדת יצחק”. התלמידים ינתחו את “עקדת יצחק” לפי כלי המבע הקולנועי בדגש על תסריטאות וישוו בין הטקסט המקראי לטקסטים/יצירות הנובעים ממנו. התלמידים ינהלו דיון בהקשר ל“עקדת יצחק”, ובשאלה האם מסירות הנפש ואמונה באלוהים מצדיקות את הנסיבות שעולות בפרשה. לסיום התלמידים יתבקשו ליצור תסריט קצר הנובע מתוך “עקדת יצחק” בהדגשה על נקודת המבט המניעה את העלילה.

פתיחה (10 דק'):

10 דקות:

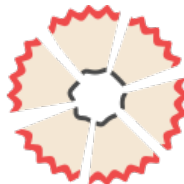
תחילה: על המקרן מוצג ציורו של רמברנדט הרמנזון ואן ריין “עקדת יצחק” משנת 1635.

נשאל בכיתה האם מישהו מזהה את הסיפור העומד מאחורי הציור.

לאחר נקרא מתוך הטקסט המקראי את “עקדת יצחק” (ספר בראשית, פרק כ"ב, פסוקים א'-יט). בסיום הקריאה נשאל את תלמידי הכיתה על דעתם על “עקדת יצחק”, מה מחשבותיהם לגבי אברהם, יצחק ומלאך האלוהים.

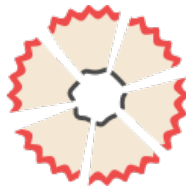
לאחר מענה התלמידים, נבקש מהתלמידים לחשוב ולהגיד סיבות להצדקת בקשת ה' ובחינת אמונתו של אברהם.

בסיום, נוסיף פרשנויות ל“עקדת יצחק”. נדגיש את הפרשנות המסורתית שמנפיקה 3 סיבות עיקריות למעשה. (בחינת אמונתו של אברהם בה' – בכך יודגש גדולת אברהם. הצבעה על הר המוריה (הר הבית בימינו) כמקום קדושה. דחייה של מעשי קרבן אדם אצל בני ישראל, שמעשים אלו התרחשו רבות בתרבויות מקבילות בתקופה זו).

גוף (25 דק):

- השיעור מועבר לתלמידים בתיכון ממגמת קולנוע. לכן הם מכירים מראש תיאוריות קולנועיות הנוגעות במבנה התסריט.
- פתיחה: הרחבה על סיפור "עקדת יצחק" כאחד הסיפורים הידועים ביותר בתרבות המערבית. הרחבה על העלילה שבו, מבחינת קונפליקט (ה' מול אברהם. אב מול בן, רמת אמונה, חי למת). טענה כי "עקדת יצחק" הוא אחד מהסיפורים הקצרים הטובים ביותר שנכתבו, ולא סתם הוא תפס מקום חזק כל כך שקיים אפילו בימינו.
- חלק א': ניתוח "עקדת יצחק" לפי הכללים של מבנה התסריט הקלאסי:
  - הכללים לפי סדר הופעה: אקספוזיציה. מאורע מחולל. שלושת נקודות המפנה (1-נעילה, 2-נקודת האמצע, 3-נקודת מפנה העיקרית/שיא). ופתרון/התרה.
  - ניתוח "עקדת יצחק":
  - פסוק א': אקספוזיציה.
  - פסוק ב': מאורע מחולל.
  - פסוקים ג'-ו': מהלך עלילתי לקראת נקודת מפנה 1.
  - פסוקים ז'-ט': נקודת מפנה 1.
  - פסוקים י'-יב': נקודת מפנה שנייה. שיא/קתרזיס.
  - פסוקים יג'-טו': נקודת מפנה 3.
  - פסוקים טז'-יז': פתרון/התרה.
  - פסוקים יח'-יט': סיום וחזרה ל"עולם הישן" שנהפך לשונה.
- חלק ב': הבהרה ודיון בעקבות הניתוח לפי כללי התסריט של "עקדת יצחק":
  - הבהרה: רישום על הלוח את מהלך העלילתי והדמויות.
  - דיון: שאלות מנחות:

מי הגיבור של הסיפור? (אם יגידו אברהם, כנראה שיגידו)

מה אהבתם בעקדה?

ממה סלדתם בעקדה?

למה "עקדת יצחק" לא מכילה את הרגשות של אברהם ורק את הפעולות שלו?

למה "עקדת יצחק" לא מתעסקת ביצחק?

איך תגדירו את תפקידו/דמותו של יצחק?

שאלת סיום: איך אתם בתור יוצרים הייתם משנים את "עקדת יצחק"?

סיכום (10 דק' דק):

לאחר המחשבות של התלמידים לגבי האופן שבו הם היו משנים את "עקדת יצחק".
נראה בכיתה את המערכון "עקדת יצחק" מתוך תכנית הקומדיה "היהודים באים"

לאחר צפייה במערכון נשאל, ננתח את המהלך העלילתי שעשו במערכון בשונה מהטקסט המקראי. (המערכון מציג את חווית יצחק בסיפור)

לפני מטלת הסיכום נטען כי הטקסט המקראי מכיל בתוכו מהלכים עלילתיים מופלאים. לא סתם עד היום המקרא מהווה כלי חשוב לאומנות וכמו האיליאדה הוא משמש כמקור חשוב לסיפורים של ימינו.

לאחר נדגיש את פסוק א' של "עקדת יצחק" כאקספוזיציה מצוינת ותמציתית לבניית העלילה. נוסיף את פסוק ג', פרק א', מספר בראשית: ויאמר אלוהים: יהי אור, ויהי אור" כהתניה לכתובה תמציתית מצוינת. לסיכום נבקש מתלמידי הכיתה לכתוב את "עקדת יצחק" מבחינה תסריטאית, למען צילום עתידי.